

† Horváth Károly

(1913. XII. 31. — 1952. IX. 5.)

Fiatalon kidőlt sorainkból Horváth Károly egyetemi adjunktus, az újabb magyar nyelvésznevezdek egyik legképzettebb és legtöbbet ígérő reménysége. Akkor ragadta el tőlünk a halál, amikor széles körben végzett tanulmányai és előkészületi kutatásai immár megértették alkotó erőit, amikor népi demokráciánk megértő nagyrabecsülését, pályatársainak megérdemelt bizalmát, családjának és baráti környezetének serkentő szeretetét élvezve nagyobb-szabású nyelvtudományi feladatok kidolgozásához fogott volna.

Horváth Károly egyetemünk bölcsészettudományi karán végezte szak-tanulmányait, azután Finnországba tett tanulmányútján kiegészítve ismereteit fáradhatatlanul készült tudós pályájára. Hosszabb-rövidebb időt szentelt a legtöbb rokonnyelv alapelemeinek elsajátítására, az általános nyelvtudomány alapvető problémáinak vizsgálatára, hogy minél felvértezettebben láthasson neki az érdeklődését leginkább lekötő összehasonlító-történeti nyelvészeti kérdések kutatásának. Érzékeny kedélyvilágának időnkénti csendes hullámzásai, egészségi állapotának átmeneti rezdülétei meg-meg bénították önbizalmát, munkakedvét, s ilyenkor csak gazdag mondanivalói egy-egy találomra kiragadott venyigéjének, egy-egy művelődéstörténeti tanulságaival terhes szó szellemes magyarázatának, bírálatának megírásával oldódott föl a passzív gátlás. Munkájának ez a szaggatottsága, valamint sokágú elfoglaltsága magyarázza meg, hogy nagy tudása, rátermettsége ellenére nyomtatásban aránylag csekélyszámú és többnyire rövidke dolgozata látott napvilágot.

Legtöbbször és mindig elismeréssel a „Az *-sz-szel* és *-d*-vel bővülő *v*-tövű igék története“ c. doktori értekezését emlegetjük (NyK. LI.; különnyomatban MNyTK 61. sz.), amely mintaszerű módszerrel tisztázta nyelvtudományunk egyik régi vitakérdését, bebizonyítva, hogy 1. az *sz* gyakorítóképzőből fejlődött presensképző, 2. a *d* és a *v* pedig analógiás úton került bele a paradigmába, mégpedig a nyelvemlékek tanúsága szerint a *-d* a *cselekedik*, *melegedik*-félék hatására jórészt a XVI. században, a *-v* meg már a nyelvtörténeti kor előtt a *sz-szel* bővülő *v*-tövűek mintájára. — Ez a méltán feltűnést keltő értekezés egyetemünk pályázatán is elnyerte a kitűzött díjat.

Folyóiratainkban megjelent szövejtései közül a „*Halok, hajk*“ (MNy. XLIII.), a „*Kegelet*“ (u. o. XLV.) és a „*Köveszt*“ (u. o. XLVI.) emelkedik ki: nemcsak magyar nyelvtörténeti szempontból becsesek, hanem a finnugorság ősi kultúrájának ismeretéhez is értékes adalékokat szolgáltatnak.

Horváth Károly idő előtti távozása súlyos csapás tudományunkra, a Magyar Nyelvtudományi Társaságra és egyetemi oktató-nevelő munkánkra egyaránt. Tudományos értékeinek és szeretetreméltó egyéniségének emlékét hiven őrizzük szívünkben.

ZSIRAI MIKLÓS

Ara: 16,— Ft.